

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економічної теорії

Затверджено

На засіданні кафедри економічної теорії економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри _____ проф. Островерх П.І.

Силабус з навчальної дисципліни
«МІКРОЕКОНОМІКА»,
що викладається в межах ОПІ (ОПН)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"

Львів 2021 р.

Силабус курсу
МІКРОЕКОНОМІКА
2021–2022 навчальний рік, I семестр

Назва курсу	Мікроекономіка
Адреса викладання курсу	М. Львів, проспект Свободи, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економічної теорії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
Викладачі дисципліни	Моряк Тетяна Петрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса викладача: tetyana.moryak@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю), кафедра економічної теорії, к. 114 Також можливі он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/course/mikroekonomika-072

Інформація про курс	Теми курсу упорядковано таким чином, щоб студенти мали змогу засвоїти базовий аналітичний інструментарій мікроекономіки, ознайомитися з новітніми напрямками її розвитку та отримати навички застосування набутих знань на практиці.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Мікроекономіка» є нормативною дисципліною зі спеціальностей: 072 "Фінанси, банківська справа та страхування", яку читають у третьому семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Мікроекономіка» є: 1) опанування студентами базових принципів мікроекономічного аналізу та особливостей побудови мікроекономічних моделей; 2) засвоєння змісту основних розділів цієї дисципліни; 3) оволодіння базовим інструментарієм мікроекономічного аналізу; 4) ознайомлення з новітніми ідеями мікроекономіки кінця ХХ початку ХХІ століття; 5) демонстрація можливостей мікроекономіки як складника фундаментальної економічної науки сприяти ухваленню ефективних господарських рішень.
Література для вивчення курсу	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 4-те вид., виправл. та доп. — Л. : Априорі, 2020.— Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. – 648 с. 2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 –х кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – Кн. 2 : Мікроекономіка. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2014. –390 с. 3. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : Навчальний посібник : У 2 кн. / [С.М.Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.] ; за ред. С. Панчишина і П. Островерха. – Кн. 2: Мікроекономіка. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006. – 437 с. 4. Ватаманюк О. З. Мікроекономіка: теорія і практикум : Навчальний посібник / О. З. Ватаманюк. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: Інтелект-Захід, 2007. – 280 с. 5. Островерх П. І. Мікроекономіка. Тести і задачі : Навчальний посібник / П. І. Островерх: – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 400 с. 6. Економічна теорія: практикум. Навчальний посібник / [О. Ватаманюк, Є. Майовець, М. Стирський та ін.]; за ред. О. З. Ватаманюка. – Львів: Інтелект-Захід, 2010. – 374 с. 7. Макконнелл К. Р. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. У 2 ч. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – Пер. з англ. – Львів: Просвіта, 1999. – Ч. 2.: Мікроекономіка. – 650 с.

	<p style="text-align: center;">Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. McConnell C.R. Economics. Principles, Problems, and Policies / C.R.McConnell, S.L.Brue, Flynn S.M. – 18th ed. – New York etc.: McGraw-Hill / Irwin, 2009. – 785 p. 2. Косік А.Ф. Мікроекономіка / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 416 с. 3. Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка. Практикум. Навчальний посібник / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік. – 2-ге вид., перероб.і доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2008. – 418 с. 4. Харів Б. Я. Збірник задач з мікроекономіки. Навчальний посібник / Б. Я. Харів. – Рівне, 2003. – 168 с. 5. Pindyck R. S. Microeconomics / R. S. Pindyck, D. L. Rubinfeld. – 8th ed. – Pearson education Inc. – Boston et al., 2013. – 743 p. 6. Піндайк Р.С., Рубінфелд Д.Л. Мікроекономіка / Пер. з англ. – К.: Основи, 1996. – 646 с.
Обсяг курсу	64 годин аудиторних занять (з них 32 годин лекцій, 32 години практичних занять) та 56 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p style="text-align: center;">Після завершення курсу студенти повинні</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні концепції, закони, теорії та моделі сучасної мікроекономіки; - основні положення та базовий інструментарій теорії поведінки споживача і теорії виробництва; - особливості ціноутворення на чисто конкурентних, монопольних, монополістично конкурентних та олігопольних ринках і розуміти підгрунтя наявних відмінностей; - чинники неспроможності ринкових механізмів та функції держави, спрямовані на розв’язання спричинених ними проблем; - новітні ідеї сучасної мікроекономічної науки і основні тенденції її розвитку; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розв’язувати задачі та аналізувати практичні ситуації на основі засвоєного теоретичного матеріалу; - використовувати інструментарій попиту і пропозиції для аналізу практичних ринкових ситуацій та наслідків державного втручання у функціонування ринків; - використовувати інструментарій теорії поведінки споживача для аналізу процесів ухвалення індивідами економічних рішень; - використовувати інструментарій теорії виробництва для аналізу виробничих рішень фірм; - аналізувати особливості ціноутворення за різних ринкових структур; - аналізувати особливості ціноутворення на ринках ресурсів та вплив чинників, які спричиняють невдачі ринку.

Формат курсу	Очний
Теми	Див. додаток
Підсумковий контроль, форма	<p>Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за поточним та проміжним контролем знань протягом семестру.</p> <p>З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - для поточного контролю - усне опитування, проведення тестування, розв'язання задач, розгляд ситуацій; - для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання; - для підсумкового контролю – проведення планового іспиту (тестові завдання, теоретичні питання, задачі).
Пререквізити	“Вища математика для економістів”
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, колаборативне навчання (робота в невеликих групах), дискусії
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, смартфон з доступом до мережі
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо: максимальна кількість балів -20 (обчислюють шляхом множення середньоарифметичної усіх поточних оцінок за 5-ти бальною шкалою на перевідний коефіцієнт 4); • контрольні заміри (модулі): максимальна кількість балів - 30 (обчислюють шляхом множення середньоарифметичної усіх модульних оцінок за 5-ти бальною шкалою на перевідний коефіцієнт 6. Передбачено виконання п'яти модульних контрольних робіт); • іспит/залік: максимальна кількість балів -50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів -100 Форма підсумкового контролю успішності навчання - іспит.</p> <p>При викладанні дисципліни «Мікроекономіка» використовуються такі методи контролю:</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовки студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є усне опитування, вирішення проблемних питань, розв'язування задач, тестування. Об'єктами поточного контролю знань</p>

студентів з дисципліни «Мікроекономіка» є: систематичність та активність роботи на семінарських заняттях; виконання самостійних (індивідуальних) завдань. При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується: рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях; активність при обговоренні дискусійних питань; результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

Проміжний контроль здійснюється у формі модульного контролю і передбачає оцінювання загального рівня теоретичних знань та практичних навичок, набутих студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових результатів навчання і проводиться у формі письмового іспиту.

Академічна доброчесність:

Очікується, що індивідуальні роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані за результатами поточного та проміжного контролю. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
0-509	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Перелік питань до екзамену

1. Мікроекономіка, як складова частина аналітичної економії. Предмет та методологія мікроекономіки. Функції мікроекономіки
2. Граничний аналіз. Мікроекономічне моделювання. Основні типи моделей. Рівноважні та оптимізаційні моделі.
3. Попит, закон попиту. Суть ефекту доходу і заміщення.. Ринковий та індивідуальний попит. Аналіз зміни попиту та величини попиту. Винятки із закону попиту. Визначники попиту.
4. Пропозиція, закон пропозиції. Ринкова та індивідуальна пропозиція. Аналіз зміни пропозиції та величини пропозиції. Визначники пропозиції.
5. Суть і механізм встановлення ринкової рівноважної ціни. Надлишок виробника та надлишок споживача.
6. Дві концепції формування ринкової рівноважної ціни (за Л.Вальрасом, за А.Маршалом).
7. Вплив на ринкову рівновагу можливих змін у попиті та пропозиції.
8. Суть цінової еластичності попиту та її види. Дугова і точкова еластичність еластичність попиту.
9. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника.
10. Визначники еластичності попиту за ціною.
11. Перехресна еластичність попиту та еластичність попиту за доходом.
12. Суть цінової еластичності пропозиції та її види. Дугова і точкова еластичність пропозиції.
13. Визначники цінової еластичності пропозиції.
14. Законодавче встановлення максимальної ціни, причини та наслідки такого обмеження.
15. Законодавче обмеження мінімальної ціни, причини та наслідки такого обмеження. Наслідки

- встановлення мінімальної ставки заробітної плати.
16. Мікроекономічний аналіз податкової системи. Прямі та непрямі податки.
 17. Вплив непрямих податків на пропозицію. Розподіл податкового тягаря між виробниками та споживачами.
 18. Втрати ефективності внаслідок запровадження непрямого податку.
 19. Дотування виробників та його мікроекономічні наслідки.
 20. Виплата субсидій споживачам. Розподіл субсидій між виробниками та споживачами
 21. Довгострокова фермерська проблема: суть та причини.
 22. Короткострокова фермерська проблема: суть та причини.
 23. Державне регулювання цін і доходів в аграрному секторі ринкової економіки
 24. Корисність в економічній теорії та проблеми її виміру. Основні положення кардиналістської теорії корисності.
 25. Функція корисності. Загальна, середня і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності (перший закон Госсена).
 26. Основні властивості кривих загальної корисності та граничної корисності.
 27. Сутність раціонального вибору споживача. Рівновага споживача у кардиналістській теорії корисності. Другий закон Госсена.
 28. Ринкова поведінка споживача та споживчий надлишок. Парадокс вартості.
 29. Основні положення ординалістської теорії поведінки споживача. Вихідні умови аналізу поведінки споживача згідно концепцій кривих байдужості (аксіоми ординалістського підходу).
 30. Крива байдужості, як спеціальний інструмент мікроекономічного аналізу. Карта кривих байдужості.
 31. Граничний коефіцієнт заміщення: сутність і методика обчислення.
 32. Особливі конфігурації кривих байдужості.
 33. Бюджетна пряма. Рівняння бюджетної прямої.
 34. Оптимум споживача при бюджетному обмеженні. Рівновага споживача з ординалістських позицій: алгебраїчна, графічна та економічна інтерпретація.
 35. Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія “дохід-споживання”. Нахил лінії “дохід-споживання”, як свідчення ставлення споживача до благ. Криві Енгеля.
 36. Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія “ціна-споживання”. Побудова кривої індивідуального попиту на основі моделі “ціна-споживання”
 37. Загальний ефект від зміни ціни продукту. Ефекти заміщення і доходу
 38. Прояви ефектів заміщення і доходу для різних товарів за Гіксом. Товари Гіфіна.
 39. Ефекти заміщення і доходу за Є.Слуцьким.
 40. Виробнича функція та методи її вираження. Двофакторна виробнича функція. Короткостроковий та

довгостроковий періоди виробництва.

41. Виробнича функція з одним змінним фактором. Загальний, середній та граничний продукт.
42. Загальний продукт та його динаміка у короткостроковому періоді. Закон спадної граничної продуктивності.
43. Аналіз взаємозв'язків між кривими загального, середнього та граничного продуктів. Коефіцієнт еластичності випуску за змінним фактором виробництва.
44. Стадії виробництва. Обґрунтування управлінських рішень щодо розширення виробництва. Визначення меж екстенсивного та інтенсивного виробництва.
45. Аналіз виробничої функції у довгостроковому періоді. Ізокванта. Карта ізоквант
46. Взаємозамінність факторів виробництва. Граничний коефіцієнт технологічного заміщення факторів виробництва.
47. Неокласична виробнича функція. Виробничі функції для досконало взаємозамінюваних та досконало взаємодоповнюваних виробничих факторів (виробнича функція Леонтьєва).
48. Ізокоста та методи її вираження. Рівняння ізокости та відносні ціни ресурсів.
49. Технологічна та економічна ефективність. Вибір комбінації виробничих факторів за критерієм мінімізації витрат.
50. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна та економічна інтерпретація .
51. Траєкторія розвитку фірми. Постійний, спадний та незмінний ефект від зміни масштабу виробництва.
52. Суть та види витрат виробництва. Економічні та бухгалтерські витрати.
53. Витрати фірми у короткостроковому періоді. Загальні, середні та граничні витрати виробництва
54. Аналіз взаємозв'язків між загальними, середніми та граничними витратами. Криві короткострокових витрат. Визначення оптимального обсягу виробництва у короткостроковому періоді.
55. Витрати фірми у довгостроковому періоді. Побудова кривої довгострокових загальних витрат. Аналіз взаємозв'язків між довгостроковими загальними, середніми та граничними витратами
56. Криві довгострокових загальних, середніх та граничних витрат і масштаб виробництва.
57. Побудова кривої довгострокових середніх витрат. Визначення оптимального обсягу виробництва (оптимального розміру фірми) у довгостроковому періоді.
58. Крива довгострокових середніх витрат і структура галузі.
59. Виторг фірми та його види. Загальний, середній та граничний виторг фірми.
60. Динаміка загального доходу фірми і точкова еластичність попиту на продукцію фірми.
61. Криві загального, середнього та граничного виторгу фірми. Аналіз взаємозв'язків між різними видами виторгу фірми.
62. Суть та види прибутку. Бухгалтерський, економічний та нормальний прибуток фірми. Парадокс

	<p>прибутку.</p> <p>63. Методи визначення оптимального обсягу виробництва неконкурентної фірми: зіставлення загального виторгу і загальних витрат</p> <p>64. Методи визначення оптимального обсягу виробництва неконкурентної фірми: зіставлення граничного виторгу і граничних витрат</p> <p>65. Умови мінімізації збитків та припинення виробництва неконкурентною фірмою у короткостроковому періоді.</p> <p>66. Ринкова структура та її типи. Ідеальні та реальні ринкові структури.</p> <p>67. Вибір оптимальної позиції (оптимального обсягу виробництва) конкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення TR і TC.</p> <p>68. Вибір оптимальної позиції конкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення MR і MC.</p> <p>69. Граничні витрати і криві індивідуальної та ринкової пропозиції у короткостроковому періоді.</p> <p>70. Рівновага конкурентної фірми у довгостроковому періоді. Крива пропозиції конкурентної галузі у довгостроковому періоді та її види.</p> <p>71. Характерні риси чистої монополії. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах чистої монополії.</p> <p>72. Економічні наслідки монополії. Монопольна влада та цінова дискримінація.</p> <p>73. Ознаки та умови монополістичної конкуренції. Визначення ціни та обсягу виробництва за монополістичної конкуренції.</p> <p>74. Монополістична конкуренція та зниження економічної ефективності. Надлишкові виробничі потужності.</p> <p>75. Особливості організації олігопольного ринку. Коефіцієнт концентрації ринку та індекс Герфіндаля.</p> <p>76. Моделі поведінки фірм на олігополістичних ринках.</p> <p>77. Ринки факторів виробництва. Попит на економічні ресурси та його види. Визначники попиту на ресурс та його еластичність.</p> <p>78. Пропозиція економічних ресурсів.</p> <p>79. Ціноутворення на ринках ресурсів. Визначення рівноважної заробітної плати в різних моделях ринку праці.</p> <p>80. Рента, процент та прибуток в системі функціонального розподілу національного доходу.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ
3-й семестр

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1.	Т.1. Мікроекономіка як наука. Предмет і функції мікроекономіки. Зв'язок мікроекономіки з макроекономікою. Методологія та принципи мікроекономічного аналізу. Нормативна і позитивна економіка. Економічні ресурси та ефективність їх використання. Межа виробничих можливостей або крива трансформації. Альтернативна вартість. З історії мікроекономіки. Внесок українських учених у розвиток економічної науки.	Лекція – 2 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 1
2.	Т.2. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Ринковий та індивідуальний попит. Закон попиту. Крива попиту. Резервна ціна (покупця). Вигода споживача, або споживчий надлишок. Визначники попиту. Ринкова та індивідуальна пропозиція. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Резервна ціна виробника. Вигода (надлишок) виробника. Визначники пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринковий механізм. Часткова і загальна рівновага. Максимальна та мінімальна ціни. Вплив на ринкову рівновагу змін у попиті та пропозиції.	Лекція – 2 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 2
3.	Т.3. Еластичність попиту та пропозиції. Дугова еластичність попиту: суть, вимірювання, види. Точкова еластичність попиту: суть, вимірювання, види. Чинники (визначники) еластичності попиту за ціною. Цінова еластичність попиту і загальний виторг продавця. Еластичність попиту за доходом: суть, формула та значення. Перехресна еластичність попиту та пропозиції: суть, формули та значення. Дугова еластичність пропозиції; суть, вимірювання та види. Точкова еластичність пропозиції: суть, вимірювання, види. Чинники (визначники) еластичності пропозиції за ціною.	Лекція – 2 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 3
4-5.	Т.4. Мікроекономічний аналіз державного регулювання економіки Суть, передумови та соціально-економічні наслідки законодавчого встановлення максимальних та мінімальних цін Прямі та непрямі податки. Становлення та розвиток податкової системи в Україні. Вплив індивідуальних та універсальних акцизів на пропозицію. Податковий тягар. Непрямі податки та еластичність попиту і пропозиції. Правило розподілу податкового тягаря. Суть та наслідки призначення	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год	ОЛ: 1-7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 4-5

	урядом дотацій виробникам. Дотація та еластичність попиту і пропозиції. Економічний зміст та наслідки призначення субсидій споживачам. Приклади застосування. Особливості сільського господарства як окремого сектора національної економіки. Суть та причини виникнення короткострокової фермерської проблеми. Суть та причини виникнення довгострокової фермерської проблеми. Мікроекономічний аналіз наслідків окремих видів державного втручання в аграрний сектор. Приклади застосування.				
6-7.	Т.5. Аналіз поведінки споживача Кардиналістський підхід до аналізу поведінки споживача. Корисність та її види. Закон спадної граничної корисності (перший закон Госсена). Вибір оптимального рівня споживання одного блага. Загальний і граничний споживчий надлишок. Вибір споживачем оптимальної комбінації кількох благ. Правило максимізації корисності (другий закон Госсена). Умова рівноваги споживача. Економічна цінність часу. Парадокс вартості. Ординалістський підхід до аналізу поведінки споживача. Крива та карта індивідуальності. Види карти індивідуальності (байдужості). Бюджетна пряма та визначення стану рівноваги споживача. Бюджетна пряма та зміни у доході і цінах. Розширена бюджетна пряма. Крива «ціна-споживання» та її аналітичне застосування. Крива «дохід-споживання». Криві Енгеля та функції Торнквіста. Ламана бюджетна пряма. Загальний ефект від зміни ціни. Тотожність Слуцького. Розподіл загального ефекту на ефект заміщення та ефект доходу для нормальних благ і товарів нижчої споживчої цінності за Гіксом. Товар Гіфина. Ефекти заміщення і доходу за Слуцьким.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 6-7
8.	Т.6 Теорія виробництва і граничного продукту. Виробництво та виробнича функція. Виробнича функція з одним змінним ресурсом. Закон спадної віддачі. Аналіз взаємозв'язків між окремими видами продукту виробника. Стадії виробництва. Аналіз поведінки виробника у довгостроковому періоді. Ізокванта та карта ізоквант. Граничний коефіцієнт технологічного заміщення. Види виробничої функції. Закон ефекту масштабу та форми його прояву. Ізокоста: алгебраїчне рівняння та графічне зображення. Рівновага виробника. Траєкторія розвитку фірми. Ізоклиналь.	Лекція – 2 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 8
9-10.	Т.7. Витрати виробництва фірми. Суть та види витрат виробництва фірми. Приватні, зовнішні та суспільні витрати. Трансакційні витрати. Праця Р. Коуза «Природа фірми» та її значення. Види короткострокових витрат виробництва фірми. Аналіз взаємозв'язків між окремими видами короткострокових витрат виробництва. Співвідношення між граничним і середнім продуктами фірми та її короткостроковими граничними і середніми	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 9-10

	змінними витратами. Види довгострокових витрат виробництва. Побудова кривої <i>LRTC</i> . Форма кривої довгострокових середніх витрат. Позитивний і негативний ефекти масштабу та їх причини. Зв'язок між довгостроковими і короткостроковими середніми витратами. Побудова кривої <i>LRAC</i> . Типи кривої довгострокових середніх витрат і структура галузі. Приклади застосування.				
11.	Т.8 Виторг і прибуток фірми. Види виторгу неконкурентної фірми та взаємозв'язки між ними. Криві загального, середнього та граничного виторгу фірми Прибуток фірми, його види та взаємозв'язки між ними. Вибір оптимальної позиції неконкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення <i>TR</i> і <i>TC</i> . Вибір оптимальної позиції неконкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення <i>MR</i> і <i>MC</i> . Умови мінімізації збитків та припинення виробництва фірмою у короткостроковому періоді	Лекція – 2 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 11
12	Т.9. Досконала конкуренція. Ринкова структура та її типи. Ідеальні та реальні ринкові структури. Види виторгу (чисто) конкурентної фірми та взаємозв'язки між ними. Попит на продукт конкурентної фірми. Вибір оптимальної позиції (оптимального обсягу виробництва) конкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення <i>TR</i> і <i>TC</i> . Вибір оптимальної позиції конкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення <i>MR</i> і <i>MC</i> . Граничні витрати і криві індивідуальної та ринкової пропозиції у короткостроковому періоді. Рівновага конкурентної фірми у довгостроковому періоді. Крива пропозиції конкурентної галузі у довгостроковому періоді та її види.	Лекція – 2 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 12
13	Т.10. Чиста монополія. Характерні риси чистої монополії. Бар'єри для входження у галузь. Крива попиту на продукт чистої монополії. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах чистої монополії. Монопольна влада та цінова дискримінація. Ступені цінової дискримінації. Економічні наслідки монополії. Регульована монополія. Природна монополія та державна власність. Антимонопольна політика у світі та Україні.	Лекція – 2 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 13
14.	Т.11. Монополістична конкуренція Ознаки та умови монополістичної конкуренції. Кількість виробників на ринку та диференціація продукту; еластичність попиту на продукт в умовах монополістичної конкуренції. Визначення ціни та обсягу виробництва монополістично-конкурентною фірмою у короткостроковому та довгостроковому періоді. Монополістична конкуренція та зниження економічної ефективності. Надлишкові виробничі потужності. Нецінова конкуренція. Диференціація та вдосконалення продукту. Економіка	Лекція – 2 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 14

	реклами.				
15.	<p>Т.12. Олігополія. Особливості організації олігопольного ринку. Коефіцієнт концентрації ринку та індекс Герфіндаля-Гіршмана.</p> <p>Моделі поведінки фірми в умовах олігополії: модель Курно, модель Бертрана, модель олігополії з ламаною кривою попиту, модель Штакельберга. Картелі та таємна змова, лідерство в цінах, руйнування змови. Теорія ігор і поведінка олігополії. Рівновага Неша в теорії ігор. Підходи до оцінки економічної ефективності олігополій.</p>	Лекція – 2 год; практичне заняття (груповою роботою, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 15
16.	<p>Т. 13. Ринки ресурсів. . Ринки ресурсів. Ринки факторів виробництва і функціональний розподіл доходу. Попит на економічні ресурси та його види. Визначники попиту на ресурс та його еластичність. Пропозиція економічних ресурсів. Особливості ринку праці. Види попиту на працю. Пропозиція робочої сили. Визначення рівноважної заробітної плати у різних моделях ринку. Мінімальна заробітна плата.</p> <p>Рента, процентна ставка та прибуток в системі функціонального розподілу національного доходу.</p>	Лекція – 2 год; практичне заняття (груповою роботою, дискусія) – 2 год	ОЛ: 1–7 ДЛ: 1–6	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 16

Автор

/Т.П.Моряк/